

హైందవ భూమి నీ పగిలి దుశ్చారిత్రిముల్ సాగునే?



గంగనపల్లె వెంకటరమణ

స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు), జెడపీహెచ్ఎస్, పి.వి.జి. పల్లె, పుల్లంపేట, వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లా

పద్య భాగం

మాతృభావన

సామర్థ్యం-1: అవగాహన - ప్రతిస్పందన

కింది పద్యాలను పాద భంగం లేకుండా పూరించి, భావాలను రాయండి. 4 మార్కులు సూచనలు:

1. పాదభంగం లేకుండా పద్యాన్ని పూరించినందుకు (4 1/2) 2 మార్కులు
2. సరైన భావం రాసినందుకు 2 మార్కులు

1. 'ఆ-యేమీ? యొక రాణివాసమును..... యౌద్ధత్య మోర్చన్ జమీ' అనే పద్యాన్ని పూరించి, భావాన్ని రాయండి.

పద్యం: 'ఆ-యేమీ? యొక రాణివాసమును ఋణ్యావాసమున్ దెచ్చినా

వా? యే హైందవపుండ్రుడైన నీ గతి నమర్యాదన్ బ్రవర్తించునే? మా యాజ్ఞన్ గమనింపవో? జయ మదోన్మాదంబునన్ రేగి, నీ

యాయుస్సుత్రము లీవ త్రుంచుకొనెదో? యౌద్ధత్య మోర్చన్ జమీ'

భావం: (శివాజీ) ఆ.. ఏమిటి? పుణ్యానికి నిలయమైన ఒక రాణివాసాన్ని బందిగా తెచ్చావా? ఏ హైందవపుండ్రుడైనా ఈ విధంగా మర్యాద తప్పి ప్రవర్తిస్తాడా? నా ఆజ్ఞను నీవు గమనించలేదా? విజయగర్వం మత్తులో చెలరేగి, నీ ప్రాణానికి నీవే ఆపద తెచ్చుకుంటావా? నీవు చేసిన ఈ పనిని నేను సహించనని శివాజీ.. సోన్దేవుని హెచ్చరించాడు.

2. "శివరాజంతుల మేల్ముసుగుడెరలో.. మాతా! తప్పు సైరింపుమీ!" అనే పద్యాన్ని పూరించి, భావాన్ని రాయండి.

పద్యం: "శివరాజంతుల మేల్ముసుగుడెరలో-స్నిగ్ధాంబుదచ్చాయలో నవసాదామినిఁ బోలు నా యవన కాంతారత్నమున్ భక్తి గౌరవముల్ వాఱగఁ జూచి పల్కె "వనితారత్నంబు లీ భవ్యహైందవ భూజంగమ పుణ్యదేవతలు; మాతా! తప్పు సైరింపుమీ!"

భావం: శివాజీ ఆ సమయంలో మేలిముసుగు తెరలో దట్టమైన నీలిమేఘం మాటును ఉన్న మెరుపుతీగ లాంటి యవన స్త్రీని భక్తిగౌరవాలతో చూస్తూ ఇలా అన్నాడు. "స్త్రీలు శుభప్రదమైన ఈ హైందవ భూమిపై సంచరించే పుణ్యదేవతలు. అమ్మా! ఈ తప్పును మన్నించు"మని యవన స్త్రీని కోరాడు.

3. "అనల జ్యోతుల నీ పతివ్రతల.. దుశ్చారిత్రిముల్ సాగునే?" అనే పద్యాన్ని పూరించి, భావాన్ని రాయండి.

పద్యం: అనలజ్యోతుల నీ పతివ్రతలఁ బాపాచారులై డాయు భూజనులెల్లని నిజసంపదల్ దోఱగి యస్తధ్యస్తులై పోరె? విత్తనమే నిల్చునె? ము న్నెఱుంగమె పులస్త్యబ్రహ్మ సంతాన? మో

జననీ! హైందవ భూమి నీ పగిది దుశ్చారిత్రిముల్ సాగునే?

భావం: ఓ తల్లీ! అగ్నిజ్వాలల వంటి పతివ్రతల పట్ల అపచారం చేసేవారు తమ సంపదలు కోల్పోయి నాశనమైపోరా? అసలు వంశం నిలుస్తుందా? పులస్త్యబ్రహ్మ సంతానమైన రావణాసురుని పతనం గురించి మనకు తెలియదా? భారత భూమిపై ఇటువంటి దుశ్చర్యలు సాగుతాయా? (సాగవని శివాజీ అభిప్రాయం)

భావం: ఓ తల్లీ! అగ్నిజ్వాలల వంటి పతివ్రతల పట్ల అపచారం చేసేవారు తమ సంపదలు కోల్పోయి నాశనమైపోరా? అసలు వంశం నిలుస్తుందా? పులస్త్యబ్రహ్మ సంతానమైన రావణాసురుని పతనం గురించి మనకు తెలియదా? భారత భూమిపై ఇటువంటి దుశ్చర్యలు సాగుతాయా? (సాగవని శివాజీ అభిప్రాయం)

భావం: ఓ తల్లీ! అగ్నిజ్వాలల వంటి పతివ్రతల పట్ల అపచారం చేసేవారు తమ సంపదలు కోల్పోయి నాశనమైపోరా? అసలు వంశం నిలుస్తుందా? పులస్త్యబ్రహ్మ సంతానమైన రావణాసురుని పతనం గురించి మనకు తెలియదా? భారత భూమిపై ఇటువంటి దుశ్చర్యలు సాగుతాయా? (సాగవని శివాజీ అభిప్రాయం)

భావం: ఓ తల్లీ! అగ్నిజ్వాలల వంటి పతివ్రతల పట్ల అపచారం చేసేవారు తమ సంపదలు కోల్పోయి నాశనమైపోరా? అసలు వంశం నిలుస్తుందా? పులస్త్యబ్రహ్మ సంతానమైన రావణాసురుని పతనం గురించి మనకు తెలియదా? భారత భూమిపై ఇటువంటి దుశ్చర్యలు సాగుతాయా? (సాగవని శివాజీ అభిప్రాయం)

భావం: ఓ తల్లీ! అగ్నిజ్వాలల వంటి పతివ్రతల పట్ల అపచారం చేసేవారు తమ సంపదలు కోల్పోయి నాశనమైపోరా? అసలు వంశం నిలుస్తుందా? పులస్త్యబ్రహ్మ సంతానమైన రావణాసురుని పతనం గురించి మనకు తెలియదా? భారత భూమిపై ఇటువంటి దుశ్చర్యలు సాగుతాయా? (సాగవని శివాజీ అభిప్రాయం)

4. 'మా సర్దారుఁడు తొందరన్.. దాల్చి సారింపుమీ' అనే పద్యాన్ని పూరించి, భావాన్ని రాయండి.

పద్యం: మా సర్దారుఁడు తొందరన్ బడి యసన్మార్గంబునన్ బోయె, నీ దోసంబున్ గని నొచ్చుకోకు, నినుఁ జేర్చున్ నీ గృహం బిప్పుడే నా సైన్యంబును దోడుగాఁ బనిచెదన్, నా తల్లిగాఁ దోడుగా దోసిళ్ళన్ నడిపింతు; నీ కనులయందున్ దాల్చి సారింపుమీ!

భావం: (అమ్మా!)మా సర్దారుని తొందరపాటు వల్ల జరిగిన ఈ దోషానికి బాధపడకు. నిన్ను ఇప్పుడే మీ ఇంటికి చేరుస్తాను. నా సైన్యాన్ని తోడుగా పంపిస్తాను. నా తల్లిగా భావించి నిన్ను దోసిళ్ళపై నడిపిస్తాను. నీ కన్నుల్లో సహనాన్ని చూపాలని శివాజీ యవన స్త్రీని కోరాడు.

సామర్థ్యం-2: వ్యక్తికరణ (స్వీయ రచన)

ఈ సామర్థ్యం కింద పద్య భాగ పాఠాల నుంచి మూడు, గద్యభాగ పాఠాల నుంచి నాలుగు మొత్తం ఏడు లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు వస్తాయి. అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయాలి. ఒక్కో ప్రశ్నకు రెండు మార్కుల చొప్పున మొత్తం ఎనిమిది మార్కులు ఉంటాయి.

ఇందులో భాగంగా కవి/రచయిత గురించి ఒక ప్రశ్న, నేపథ్యం గురించి ఒక ప్రశ్న, ప్రక్రియ గురించి ఒక ప్రశ్న తప్పనిసరిగా అడుగుతారు. ఇవి మాత్రమే నేరుగా అడిగే ప్రశ్నలు. మిగతా నాలుగు ప్రశ్నలు పద్య, గద్య పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించినవి.

వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నల్లో పద్యభాగం నుంచి రెండు, గద్యభాగం నుంచి రెండు మొత్తం నాలుగు ప్రశ్నలు ఇస్తారు. అయితే అంతర్గత ఎంపిక (ఇంటర్నల్ ఛాయిస్) ద్వారా పద్యభాగం నుంచి ఒకటి, గద్యభాగం నుంచి ఒకటి ఎంపిక చేసుకొని సమాధానాలు రాయాల్సి ఉంటుంది.

వ్యక్తికరణ (స్వీయ రచన) అనే ఈ సామర్థ్యం కింద నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం(సీసీఈ) లో భాగంగా పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రశ్నలను పబ్లిక్ పరీక్షల్లో నేరుగా అడగరు. కానీ అలాంటి స్వభావం ఉన్న ప్రశ్నలే అడుగుతారు. కాబట్టి విద్యార్థులు సమాధానాలను ఆలోచించి, ఊహించి, విశ్లేషించి సొంతంగా రాయాల్సి ఉంటుంది. అందులో సమర్థిస్తూ/విభేదిస్తూ సమాధానాలు రాసే ప్రశ్నలు, సొంత అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చేలా సమాధానాలు రాసే ప్రశ్నలు ఉంటాయి. ఈ విషయాన్ని గమనించి దానికి అనుగుణంగా సిద్ధమవ్వాలి.

సూచనలు:

1. లఘు సమాధాన ప్రశ్నలకు నాలుగైదు వాక్యాల్లో లేదా ఒక పేరాలో సమాధానం రాస్తే సరిపోతుంది.
2. రాసే సమాధానం విషయ ప్రధానంగా ఉండాలి. సరైన వాక్య నిర్మాణం ఉండాలి. అప్పుడే రెండుకు రెండు మార్కులు వస్తాయి.

లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు

2 మార్కులు

1. మనలో 'మాతృభావన'ను కలిగించిన కవి.. డాక్టర్ గడియారం వేంకటేశ్వ శాస్త్రి గురించి రాయండి.
 - » కవి పేరు: గడియారం వేంకటేశ్వ శాస్త్రి
 - » కాలం: 1901-1981 (20వ శతాబ్దం)
 - » రచనలు: శ్రీ శివభారతం, మురారి, పుష్పబాణ విలాసం, రఘునాథయం, మల్లికామారతం మొదలైనవి.
 - » బిరుదులు: కవితావతంస, కవిసింహ, అవధాన పంచానన
 - » ఇతర విశేషాలు: ఈయన ఆధునికాంధ్ర కవుల్లో ప్రముఖులు, శతావధాని. తల్లిదండ్రులు సరసమాంబ, రామయ్య. స్వస్థలం వైఎస్ఆర్ కడప జిల్లాలోని జమ్మలమడుగు తాలూకాలో నెమళ్లదన్నె గ్రామం.
2. మాతృభావన పాఠ్యాంశ నేపథ్యాన్ని తెలపండి.
 - » నేపథ్యం: మొదటి దండయాత్రలో అబ్బాజీ సోన్దేవుడు కళ్యాణి దుర్గాన్ని జయించిన తర్వాత విజయోత్సాహంతో శివాజీ వద్దకు వచ్చి 'దేవా! మీ ఆజ్ఞ ప్రకారం కల్యాణిని జయించి, దాని సర్దార్లను బంధించి, అతని సర్వస్వాన్ని, రాణివాస స్త్రీలను బంధిలుగా తెచ్చాను' అని మనవి చేశాడు. రాణివాస స్త్రీలను బంధించాను అనే మాటలను విన్న శివాజీ 'పర స్త్రీలు తల్లలతో సమానం' అని చెప్పాడు. వారికి అగౌరవం కలిగించినందుకు చింతిస్తూ,



ఇలా చేయడం తగదని, సోన్దేవుడికి హితం చెప్పడమే మాతృభావన పాఠ్యాంశ నేపథ్యం.

3. స్త్రీల పట్ల మర్యాదగా ప్రవర్తించాలి. దీన్ని బట్టి మీకేమి అర్థమైందో (పాఠం ఆధారంగా) రాయండి.
4. శివాజీ కోపానికి కారణాన్ని పాఠం ఆధారంగా రాయండి.
5. కోపంతో ఊగిపోయిన శివాజీ రూపాన్ని వర్ణించండి.
6. 'దేవా నన్ను మన్నింపుము. సరభసోత్సాహము కన్పెప్ప' అని సోన్ దేవుడు పలికిన మాటలను బట్టి మీకేం అర్థమైందో రాయండి.
7. స్త్రీలను శివాజీ ఎవరెవరితో పోల్చాడు?
8. ప్రస్తుత సమాజంలో స్త్రీలపై ఎలాంటి అభిప్రాయాలున్నాయి? మీ అభిప్రాయమేంటి?
9. స్త్రీల వల్ల భారతదేశ కీర్తి ప్రతిష్టలు పెరుగుతున్నాయన దానికి ఉదాహరణలు రాయండి.
10. శివాజీ పర స్త్రీలను తల్లిగా గౌరవించాడు. మరి మనం స్త్రీల పట్ల ఎలా మెలగాలో ఊహించి రాయండి.
11. అబ్బాజీ సోన్దేవుడు 'అసన్మార్గంబునన్ బోయె'. మరి సన్మార్గం అంటే ఏమిటో రాయండి.
12. అబ్బాజీ సోన్దేవుడి పాత్ర స్వభావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో రాయండి.
13. శివాజీ యవనకాంతతో 'మాతా తప్పు సైరింపుమీ!' అన్నాడు. దీనిపై మీ అభిప్రాయాన్ని రాయండి.
14. స్త్రీలను గౌరవించడం మన భారతీయ సంప్రదాయం. తోటి బాలికలను మీరలా గౌరవిస్తారో రాయండి.

మాదిరి వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలు

సూచనలు: 4 మార్కులు

- i. విశ్లేషించడం, వివరించడం, వ్యాఖ్యానించడం, కారణాలు రాయడం, సమర్థిస్తూ/విభేదిస్తూ రాయడం మొదలైన రూపాల్లో వ్యాసరూప సమాధాన ప్రశ్నలుంటాయి.
 - ii. పరీక్షలో అడిగిన ప్రశ్న స్వభావం ఆధారంగా జవాబును వాక్యాలుగా లేదా 3, 4 పేరాలుగా రాయడం మంచిది.
 - iii. విషయానికి 3 మార్కులు. వాక్య నిర్మాణానికి, తగిన పదజాలానికి ఒక మార్కు.. మొత్తం 4 మార్కులు.
1. మాతృభావన పాఠ్యాంశం ఆధారంగా శివాజీ వ్యక్తిత్వాన్ని విశ్లేషించి రాయండి.
 2. 'స్త్రీ రత్నముల్ పూజ్యులు. ఏ అవమానంబు ఘటింపరాదు' అన్న శివాజీ మాటలను మీ సొంత అనుభవాల ఆధారంగా సమర్థించి రాయండి.
 3. 'ము న్నెఱుంగమె పులస్త్య బ్రహ్మ సంతానం?' అని శివాజీ చెప్పాడు కదా! ఈ మాటలను ఎవరి గురించి చెప్పాడు? ఎందుకు చెప్పాడు? ఏమిటా కథ?
 4. 'వనితా రత్నంబు లీ భవ్య హైందవ భూ జంగమ పుణ్య దేవతలు' అని శివాజీ ఎవరెవరిని ఉదహరించాడు? వారి గురించి మీకు తెలిసిన విషయాలు రాయండి. (లేదా) భారతదేశ భాగ్య కల్పలతలని శివాజీ ఎవరెవరిని పేర్కొన్నాడు? వారిని గురించి మీకు తెలిసింది రాయండి.
 5. 'విజయ గర్వంతో నీవు చేసిన పని సరికాదు' అనే మాటల ఆధారంగా శివాజీ గొప్పదనాన్ని రాయండి.
 6. డాక్టర్ గడియారం వేంకటేశ్వ శాస్త్రి గారి 'మాతృభావన'ను మీ సొంతమాటల్లో రాయండి.

సామర్థ్యం: 3 భాషాంశాలు (పదజాలం)

పర్యాయ పదాలు

కింది పర్యాయ పదాలకు సంబంధించి పాఠంలో వచ్చిన పదాన్ని రాయండి.

1. ఆదేశము, ఆన, ఉత్తరువు, నిర్దేశం _____
2. అక్షి, చక్షువు, నేత్రము, నయనము _____
3. అగ్ని, నిప్పు, వహ్ని, జ్వలనము _____
4. మగువ, కొమ్మ, ఇంది, పడతి _____

జవాబులు

- 1) ఆజ్ఞ; 2) కన్ను; 3) అనలం; 4) స్త్రీ.

ప్రకృతి పదాలు - వికృతి పదాలు

1. రాజ్ఞి - రాణి
2. ఆజ్ఞ - ఆన
3. ఛాయ - చాయ
4. రత్నము - రతనము
5. భక్తి - బత్తి
6. గౌరవము - గారవము
7. బ్రహ్మ - బమ్మ / బొమ్మ
8. పుణ్యము - పున్నెము
9. జ్యోతి - జోతి
10. రాశి - రాసి
11. గృహము - గీము
12. దోషము - దోసము
13. అంబ - అమ్మ
14. భాగ్యము - బాగ్గము

వ్యుత్పత్త్యర్థాలు

వ్యుత్పత్తి పదం	వ్యుత్పత్తి	అర్థం
1. శివుడు	సాదువుల హృదయంలో శయనించి ఉండేవాడు, మంగళప్రదుడు	ఈశ్వరుడు
2. పతివ్రత	పతిని సేవించడమే ప్రతంగా కలిగినది	సాధ్వి
3. పురంధ్రు	గృహమును ధరించునది	ఇల్లాలు
4. అంగన	శ్రేష్ఠమైన అవయవాలు కలది	స్త్రీ

నానార్థాలు

1. వాసము = ఇల్లు, వస్త్రం
2. సూత్రము = దారం, వ్యాకరణ సూత్రం, నియమం
3. చరణము = పాదం, పద్యపాదం, వేదభాగం, కిరణం
4. హరి = కోటి, ఇంద్రుడు, విష్ణువు
5. రత్నము = మణి, శ్రేష్ఠము, సూదంటు రాయి

అలంకారం

♦ స్వభావోక్తి అలంకారాన్ని నిర్వచించి, ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వండి.
జాతి, గుణ, క్రియాదులను ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా వర్ణిస్తే దాన్ని స్వభావోక్తి అలంకారం అంటారు.
ఉదాహరణ: 'అనుచున్ జేవులు మీటు కన్నుగవతో, నాస్పంద తోష్టంబుతో ఘన హంకారముతో నటద్రుకుటితో గర్జిల్లు నా భోసలేతున్ జూడన్ ...'

ఛందస్సు

♦ కింది పద్యపాదాలకు గురు, లఘువులను గుర్తించి, గణ విభజన చేసి, ఏ పద్యమో తెలిపి, యతి ప్రాసలను పేర్కొనండి.

1. మ | న | జ | న | త | త | గ
U U U | U U | U U | U U | U U | U U | U U | U U
అయేమీ యెకరాణివాస మునుబు ణ్యావాస మునెచ్చి నా పద్యం: శార్దూలం
గణాలు: మ, న, జ, న, త, త, గ
యతి మైత్రి: 1-13 అక్షరాలు
ప్రాస: రెండో అక్షరం 'యే'
2. స | భ | ర | న | మ | య | వ
U U | U U | U U | U U | U U | U U | U U
అనల జ్యోతుల నీపతి వ్రతలఁ బాపాచారులై డాయుభూ పద్యం: మత్తేభం
గణాలు: స, భ, ర, న, మ, య, వ
యతి మైత్రి: 1-14 అక్షరాలు
ప్రాస: రెండో అక్షరం 'స'